

Általános információk:

Tanterv:

Településmérnöki szak (MSc)

Tantárgy neve:

**A MŰEMLÉKI KÖRNYEZET ÉS A
MAI ÉPÍTÉSZET KAPCSOLATA**

Tantárgy kódja:

EPM415ML-EA-00

Szemeszter:

3

Kreditek száma:

2

A heti órák elosztása:

2/0/0

Értékelés:

vizsga (v)

Előfeltételek:

-

Tantárgy felelős:

Dr. Tiderenczl Gábor, egyetemi docens

Iroda: 7624 Magyarország, Pécs, Boszorkány u. 2. B-332

E-mail: gtideren@gmail.com

Telefon: +36 30-5026842

Oktató:

Dr. Tiderenczl Gábor, egyetemi docens

Iroda: 7624 Magyarország, Pécs, Boszorkány u. 2. B-332

E-mail: gtideren@gmail.com

Telefon: +36 30-5026842

Tárgyleírás

A szemeszter első előadásai a tárgy megalapozásaként a városépítészeti alaktan kérdéseivel foglalkoznak, így a tömeg- és térorientált városépítészettel, a térszervezés morfológiájával, továbbá a városépítészeti irányzatokkal és filozófiával és az egyes irányzatok kiemelkedő képviselőivel. A szemeszter alatt a hallgatók további elméleti előadásokon keresztül ismerik meg a kortárs építészet és a városépítészet alapjait, jellemzőit, irányzatait, a folyamatokat befolyásoló trendeket, a kortárs építészet és városépítészet viszonyulását a történeti korok építészetéhez, a kortárs építészet megjelenésének kérdéseit és problémáit műemléki környezetben, történeti városrészekben vagy azok közelében, a vársorehabilitáció / városmegújulás kérdéseit mindezek szempontjából.

Oktatás célja

A tantárgy célja, hogy a hallgatók az előadások során megismerkedjenek a XX. és XXI. század építészetének és városépítészetének hátterével, jellemzőivel, alaktanával, összefüggéseivel, vonatkozó tervezési elvekkel, esztétikai kritériumokkal, a kortárs építészet és városépítészet és a történeti városrészek és műemléki környezet kapcsolatának kérdéseivel.

Tantárgy tartalma

Az előadások témái:

- A magyar falu építészeti hagyománya, magyar népi építészet történeti korszakai és emlékei, az épített környezet kulturális értékei, hagyomány alapú falufejlesztés.
- A kortárs városépítészet alapjai: fogalmak, városépítészeti alaktan, települések elemei, tömeg- és térorientált városépítészet, városelméletek, a térszervezés típusai, városépítészeti gondolkodás típusai, városépítészeti irányzatok és filozófia.
- A városépítészet történeti korszakai (XV.-XX. sz.). A XX. századi építészet szellemi hátterének, alapvető elveinek és jellemzőinek áttekintése, épületek, alkotók, építészeti irányzatok, illetve az építészeti kritika szempontjainak bemutatása.
- Városfejlesztési akciók múltja és jelene. A XX. sz.-i városfejlesztés történeti háttere, történeti városok akciószerű fejlesztésének történeti példái. Városfejlesztési akciók az elmúlt évtizedekben és napjainkban: a francia modell és hazai alkalmazása.
- A jelen kor társadalmának, közösségeinek igényei, életmódja és ezzel összefüggő városkép alakító ereje. A közösségi tervezés. A reagáló környezet követelményei.
- Városépítészeti együttesek és a rehabilitáció városépítészete, történeti városrészek megújítása, a megújítás típusai.
- Kortárs építészet és városépítészet történeti városrészekben és műemléki környezetben, külföldi példák értékelése, a városépítészet mai kérdései és a jövő lehetőségei.

A félévben a hallgatók feladata egy **esettanulmány készítése** a kortárs építészet, ill. városépítészet és a műemléki környezet kapcsolatáról.

A félév **írásbeli vizsgával** zárul ahol az elméleti törzsanyag kerül számonkérésre.

Számonkérési és értékelési rendszer

A tantárgy felvételével, követelményrendszerével, teljesítésével, a hallgató szorgalmi-, vizsga- és záróvizsga időszak kötelező teendőivel kapcsolatban minden esetben a Pécsi Tudományegyetem érvényben lévő Szervezeti és Működési Szabályzatának 5. számú melléklete, a Pécsi Tudományegyetem **Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (TVSZ)** az irányadó.

A félév sikeres befejezésének feltétele az aktív órai jelenlét, a féléves feladat határidőre való elkészítése és órai prezentációja. A tantárgy írásbeli vizsgával zárul a vizsgaidőszakban a hallgatókkal előre egyeztetett időpontban.

Az ismeretek értékelése:

Vizsga jegy megszerzése:

- Az előadásokon való aktív részvétel a TVSZ alapján (min. 70%);
- Féléves tanulmány feladat prezentációja;
- Vizsga: elméleti kérdések kifejtése.

Órai jelenlét: 20 pont

Féléves feladat: 30 pont

Vizsga: 50 pont

Megszerezhető maximum pont

100p

85 p – 100 p 100% A (5, jeles)
71 p – 84 p 84% B (4, jó)
60 p – 70 p 70% C (3, közepes)
50 p – 59 p 59% D (2, elégséges)
0 p – 49 p 49% F (1, elégtelen)

Kötelező irodalom

- Órai előadások ppt anyagai
- Meggyesi Tamás: Városépítészeti alaktan
- Lukovich Tamás: A posztmodern kor városépítészetének kihívásai

Ajánlott irodalom

Könyvek:

- Tóth Zoltán: Települési ismeretek
- Tóth Zoltán: Az Európai városépítés története. Egyetemi jegyzet. PTE PMMIK, Pécs. 2012.
- Meggyesi Tamás: A 20. század urbanisztikájának útvesztői. TERC Kiadó Budapest, 2005.
- Benkő Melinda & Fonyódi Mariann (2009). Global city
- Kortárs európai városépítészet, Budapest: Terc Kft, ISBN: 9789639535480
- Nagy Béla: A település, az épített világ
- Louis Mumford: A város a történelemben. Gondolat Kiadó Budapest, 1985.
- Granasztói Pál: Építészet, Városépítészet, Társadalom
- Granasztói Pál: Ember és látvány városépítészetünkben
- Ráday Mihály: Unokáink sem fogják látni
- Vukosavljev Zorán, Szentirmai Tamás: Kortárs portugál építészet
- Jodido, Philip: Architecture Now 1-8, Taschen Kiadó

Folyóiratok:

- Architectural Record (archrecord.construction.com)
- Arquitectura Viva (arquitecturaviva.com)
- Domus (domusweb.it)
- The Architectural Review (arplus.com)
- A10 (a10.eu)
- Detail (detail.de)
- Internimagazine (internimagazine.it)
- Architonic (architonic.com)
- Frame (framemag.com)
- Future (arqfuture.com)

Internetes csatornák:

- www.world-architects.com
- www.campobaeza.com
- www.barqo.cl
- www.arcspace.com
- www.archinect.com
- www.archdaily.com

Oktatási módszer

A tantárgy folyamatos kommunikáción alapszik az oktatók és a hallgatók között. Módszer:

1. Ppt vetített órai előadások és ahhoz kapcsolódó beszélgetések.
2. Önálló otthoni munka, kutatás, adatgyűjtés, elemzés (féléves feladathoz, vizsgára...)

Részletes tantárgyi program és követelmények

Feladatok és követelményrendszerük

Féléves feladat

Esettanulmány készítése: Egy esettanulmány készítése és órai bemutatása a kortárs építészet vagy városépítészet és történeti városrész, műemléki környezet kapcsolatáról. Az esettanulmány lehet egy kiválasztott példa (helyszín) elemzése különböző szempontokból vagy egy kiválasztott problémakör, illetve lehetséges megoldások bemutatása több különböző példával alátámasztva.

Program heti bontásban

1. alkalom	
2. hét	Előadás
Metodika	ppt prezentáció
Szeptember 13.	Bevezetés: A kurzus programjának és a kapcsolódó feladatnak átfogó bemutatása. 1. Előadás: A magyar falu építészeti hagyománya, az épített környezet kulturális értékei. A magyar népi építészet történeti korszakai. Építéstechnikák, alkalmazott szerkezetek, háztípusok, formai megoldások, tüzelőberendezések. A hagyományos építészeti arculat pusztulása. Hagyomány alapú falufejlesztés.

2. alkalom	
4. hét	Előadás
Metodika	ppt prezentáció
Szeptember 27.	2. Előadás: A kortárs városépítészeti alapjai I-II. I. Az építészet és a városépítészet fogalma. A tömeg (az épített környezet elemei) és a tér (külső terek archetipusai) és a kettő viszonya. Zárttság és nyitottság kérdései. Tömeg- és térorientált városépítészet. A települések elemei. II. A térszervezés típusai. Városelméletek. A térszervezés morfológiája: centrális irányultságú térszervezés (városi tér, mint oriens; a központi hely; főutca; utak keresztesződése; centrális szimbolikus alaprajz, lineáris és kitöltő jellegű térszervezési rendszerek (példákkal))

3. alkalom	
6. hét	Előadás
Metodika	ppt prezentáció
Október 11.	3. Előadás: A kortárs városépítészeti alapjai III. A városépítészeti gondolkodás típusai. Városépítészeti irányzatok és filozófia. A racionalista városépítészeti gondolkodás szellemi háttere, képviselői, további irányzatai (neoracionalizmus, dekonstruktivizmus). Az empirista városépítészeti gondolkodás szellemi háttere, képviselői, további irányzatai (neoempirizmus, posztmodern, decentralizmus...). Az emberi tényezők (igények, státusz, életmód). Reagáló környezet alapjai.

4. alkalom	
7. hét	Előadás
Metodika	ppt prezentáció
Október 18.	4. Előadás: XX. századi építészet és urbanisztika. A városépítészet történeti korszakai (XV.-XX. sz.). A XX. századi urbanisztikai gondolkodás forrásai. A szecesszió építészete. A chicagói iskola. A modern építészet és városépítészet kialakulása, művészeti háttere, legfőbb mesterei (Walter Gropius, Mies Van der Rohe, Frank Lloyd Wright, Alvaró Altó, Le Corbusier...).

5. alkalom	
10. hét	Előadás
Metodika	ppt prezentáció
November 8.	5. Előadás: Városfejlesztési akciók múltja és jelene. A XX. sz.-i városépítészet és városfejlesztés történeti háttere. A komplex városfejlesztés európai történeti példái: Párizs, Budapest, Bécs, Barcelona városfejlesztése. Városfejlesztés a II. világháború utáni évtizedekben. Városfejlesztés Franciaországban és annak hatása a hazai gyakorlatban. Városfejlesztés Magyarországon az EU támogatásával. A francia modell alkalmazása. A városfejlesztés jövője Magyarországon.

6. alkalom	
12. hét	Előadás
Metodika	ppt prezentáció
November 22.	6. Előadás: Városépítészeti együttesek és a rehabilitáció városépítészete. Történeti városépítészeti együttesek archetipusai. A modern városépítészet arcai (kertváros, lakótelep, új városközpontok). Történeti városrészek megújítása. A megújítás típusai: rehabilitáció, restauráció, revitalizáció, rekonstrukció. Közterületek rehabilitációja, akciószerű rehabilitáció, tömbrehabilitáció, utcák menti rehabilitáció, átépítés és újjáépítés. Kortárs építészeti, városépítészeti példa: Pécs. Városmegújulási akció példája: Ferencváros. Kortárs építészet és városépítészet történeti városrészekben és műemléki környezetben, külföldi példák értékelése, a városépítészet mai kérdései és a jövő lehetőségei.

7. alkalom	
14. hét	Előadás
Metodika	ppt prezentáció
December 6.	A féléves esettanulmány feladatok bemutatása és értékelése

Ezen tantárgyi program részleteiben (dátum/helyszín/pontosítások) történő változtatás jogát fenntartjuk, melyről a hallgatókat minden esetben tájékoztatjuk. A félév folyamán felmerülő kérdésekkel, problémákkal a tantárgyfelelőst, valamint az intézeti koordinátort lehet keresni a szorgalmi időszakban.

Dr. Tiderenczl Gábor
tantárgyfelelős

Pécs, 2019.09.02.